

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2003-2004

1 april 2004

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

**– van mevrouw Gracienne Van Nieuwenborgh en de heren Jan Van Duppen,
Dirk De Cock, Frans Ramon en Gilbert Van Baelen –**

betreffende vrije software in de scholen

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Sinds 1998 ontvangen scholen van de Vlaamse Gemeenschap middelen die ze afhankelijk van hun eigen behoeften vrij kunnen besteden aan hardware, software of ICT-nascholing. Volgens de wet op de overheidsopdrachten kunnen scholen voor de aankoop van leermiddelen (didactisch materiaal), ongeacht de prijs, onderhandse overeenkomsten afsluiten. De ministeriële omzendbrief inzake ICT raadt de scholen wel aan om de markt te bevragen en na te gaan wat voor hen de beste condities zijn.

Vandaag blijken de meeste scholen zich echter voor hun aankopen van systeemsoftware en educatieve software te beperken tot de gangbare commerciële software. De reden waarom scholen massaal voor commerciële software kiezen, is vooral de vertrouwde van de leerkrachten en de leerlingen met die producten. De grote meerderheid beschikt immers thuis ook over een pc waarop commerciële software voorgeprogrammeerd is. Maar op die manier bestendigen de scholen het monopolie van de softwaregiganten en komen ze in een vicieuze cirkel terecht. Ze blijven in een afhankelijke en kwetsbare positie zitten. Veel scholen zijn zich er ook niet van bewust dat zij voor minder geld gelijkwaardige educatieve software kunnen krijgen.

De overheid laat de scholen in principe vrij, maar probeert wel om van belangrijke commerciële softwareleveranciers gunsttarieven voor scholen te verkrijgen. Zo werd op 19 april 2001 een zogenaamde Selectovereenkomst met Microsoft afgesloten. Die Selectovereenkomst liep gedurende twee jaar. Begin 2002 werden de scholen echter opgeschrikt door alarmerende berichten over een drastische prijsverhoging van de Microsoft-software. Dankzij moeizame onderhandelingen met het Europese hoofdkwartier kon Microsoft België dat verhinderen. Het nieuwe KISS-contract met Microsoft komt erop neer dat scholen een basispakket kunnen huren van 1 euro per dag per computerklas. Microsoft engageert zich nu voor drie jaar. Ook met Autodesk werd een gunstig akkoord afgesloten.

Die gunsttarieven stellen de scholen even gerust, maar de vraag blijft of de tarieven in de volgende overeenkomst(en) wel even gunstig zullen zijn. En zelfs al zouden de commerciële softwareleveranciers het onderwijs gratis software aanbieden – een interessante investering om toekomstige ICT-gebruikers aan zich te binden – dan kunnen zij nog

niet het unieke voordeel van de openheid en onafhankelijkheid van de vrije software bieden.

In tegenstelling tot commerciële software biedt vrije software niet alleen het gebruiksrecht, maar ook het recht om die software aan iedereen door te geven en naar eigen inzicht te veranderen. Veel vrije software is ontwikkeld aan universitaire instellingen en wetenschappelijke laboratoria. Kenmerkend voor de academische wereld is de openheid en onafhankelijkheid om onderzoeksresultaten met iedere belangstellende te delen. Via het internet kan elke aangeslotene niet alleen over een grote bron aan vrije software beschikken, maar ook corresponderen met de auteurs en andere gebruikers over problemen en gewenste uitbreidingen. Zo werken gelijkgezinde ontwikkelaars gezamenlijk computerprogramma's uit. Dit proces blijft doorgaan. De openheid en onafhankelijkheid zijn meteen ook een kwaliteitsgarantie. Er kijken immers velen over de schouders van de ontwikkelaars mee, waardoor de kwaliteit van andere academische onderzoeken wordt benaderd. Door de onafhankelijkheid is er geen noodzaak om nieuwere versies snel op de markt te brengen.

Door de variatie in gebruik van verschillende programma's wordt een monocultuur van eenzelfde product vermeden waardoor computervirussen minder makkelijk kunnen toeslaan en veel moeilijker uitgebreide besmettingen van dezelfde programma's op andere computers kunnen veroorzaken.

Vrije software is dus voor basistoepassingen niet alleen veel goedkoper en stabiel, maar het sluit ook beter aan bij de attitudes die het onderwijs moet bijbrengen : een kritische houding, creativiteit, delen van kennis, ...

Redenen genoeg om als overheid actief openbronsoftware voor scholen te promoten. Andere landen zijn daar al mee bezig : in Mexico werd enkele jaren geleden al beslist om structureel alle scholen op GNU/Linux en Open Source Software over te schakelen. Het Franse ministerie van onderwijs heeft een raamakkoord afgesloten met de Franse "Linux Users Group" om die in te schakelen bij opleiding en dienstverlening in scholen. In Engeland is men begonnen met "Open Software for Education". In Duitsland bestaat er "Freie Software und Bildung".

Vlaamse scholen moeten vrij hun keuze kunnen blijven maken, maar ze zouden op zijn minst kennis moeten maken met vrije software. Pas dan zullen ze echt vrij kunnen kiezen om bij commerciële

software te blijven of om, eventueel geleidelijk, over te stappen op vrije software. Een groot deel van vrije software is trouwens ook onder commerciële besturingssystemen zoals Windows en MacOS beschikbaar.

Gracienne VAN NIEUWENBORGH

Jan VAN DUPPEN

Dirk DE COCK

Frans RAMON

Gilbert VAN BAELEN

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Het Vlaams Parlement,

– overwegende dat :

- 1° veel scholen niet vertrouwd zijn met andere dan de gangbare commerciële software ;
- 2° scholen die commerciële software gebruiken, afhankelijk blijven van de gunstarieven die de overheid hiervoor van de commerciële softwareleveranciers kan verkrijgen ;
- 3° openbronsoftware goedkoper en stabiel is dan commerciële software en veel minder gevoelig voor virusverspreiding ;
- 4° openbronsoftware beter aansluit bij attitudes als kritische houding, creativiteit, samenwerking ;

– vraagt aan de Vlaamse regering :

- 1° actief vrije software als volwaardig alternatief onder de aandacht van de scholen te brengen ;
- 2° initiatieven te nemen om scholen te ondersteunen bij het gebruik van vrije software.

Gracienne VAN NIEUWENBORGH

Jan VAN DUPPEN

Dirk DE COCK

Frans RAMON

Gilbert VAN BAELEN
